

SKUTSEGLING LIMFJORDEN RUNT 2024

Text och foton Kjell Jakobsson

Kvartsita deltog i september för fjärde året i rad i skutseglingen Limfjorden Runt. Denna segling är en av höjdpunkterna under seglationsåret. Seglingen Limfjorden Runt har anordnats varje år sedan 1988. Det året deltog bara sex deltagare. Seglingen skall vara Nordens största träskeppssegling och är i första hand avsedd för träfartyg typ skutor/fiskefartyg som en gång varit i yrkesmässigt bruk och framförts helt eller delvis med segel. Några fartyg byggda i stål eller plast brukar också delta.

Till årets segling var 59 fartyg anmälda. För två år sedan deltog 72 fartyg. De flesta deltagarna kom naturligtvis från värdlandet Danmark som fortfarande har kvar många större och mindre träfartyg som platsar väl i denna segling.

Sverige deltog med fem fartyg där Kvartsita var störst. Kuttern Eureka av Oxevik var nog äldsta deltagande fartyg, byggd redan runt 1880.

Norge hade ca sex deltagare där kuttern Boy Leslie (ex Ekstrand) var störst. Från Norge kom även Skreien (typ Nordlandsbåt, Hardangerjakt) som ingår i Isegransamlingarna, Fredrikstad.

Seglingen var uppdelad i sju olika klasser:

1. Fartyg med tre master (4 st, bl.a. nykomlingen Northern Grace som vann klassen).
2. Fartyg över 45 brt (6 st, mest 2-mast skonarter, bl.a. Kvartsita).
3. Fartyg mellan 25 och 45 brt (14 st, mest galeaser).
4. Fartyg mellan 15 och 25 brt (9 st, jakter och mindre fiskekuttrar).
5. Fartyg under 15 brt (15 st, jakter och mindre fiskekuttrar).
6. Specialklass – gaffelrigg (5 st, mest Colin Archertyp).
7. Specialklass – bermudarigg (4 st, ketcher).

Utom tävlan deltog 3-m skonarten Fulton från Marstal. Sex följevåtar deltog också.

Besättning

Inför årets seglats hade Kvartsita 16 besättningsmän varav 5 var att anse som kärnbesättning. Två stjärnkockar sörjde för god mat ombord. Skutan hade gångna vintern genomgått en stor översyn på Hällevikstrand slip. Bl.a. hade hela kölsvinet samt bänkar i salongen gått igenom. Inför seglationsåret 2021 hade riggen kompletterats med bram- och mässegel varefter skutan fick benämningen toppsegelskonert.

Hela besättningen samlad i Løgstør 8 sept. Härligt sommarväder. / Kjell J

Översegling Kattegatt

Lördag 7 sept. vid 09- tiden lämnade vi Fiskebäckskil och påbörjade överseglingen mot Danmark. Vinden var ostlig ca 6 m/s. Sol och varmt. Vi gick ut Hätterännan och satte efterhand 9 segel. Det var sommarvärme även till havs och ingen sjöhävning. Vår musikant Janne tog fram dragspelet. Besättning indelades i SB- och BB vakt som omväxlande skulle sköta renhållning över- och under däck. Kl 12 sattes sjövakter med normalt tre man på varje tvåtimmarsvakt -navigatör, rorsman och utkik. Vid 14- tiden syntes inget land och på avstånd bara fyra lastfartyg. Vi var inriktade på att nå Hals under natten. För att kunna hålla en medelfart av ca sex knop måste emellanåt motorn få hjälpa till. Vid 16- tiden kunde man i kikare se Skagen fyr torn långt bort om SB. Vid 20- tiden började det mörkna och vi tog efterhand in alla segel. Vi hade hjälp av en förnämlig däcksbelysning, annars hade det varit svårt att i mörker hålla reda på alla tampar. Mellan Laesö och Hals var det många fyrar och andra ljus att hålla koll på. Kl 0030 lade vi till i Hals. Där hade tidigare flera deltagare i seglingen lagt till.

Söndag 8 sept.

Vi lämnade Hals kl 0830 i fint väder, varmt och svag ostlig vind. Bram- och märssigel uppe. Grötfrukost på däck, sedan städning över- och under däck.

Kl 11 kom vi till den stora staden Aalborg. Kom lagom till broöppning som brukade ske varje hel timma. Kl 1230 gjorde vi fem knop för bara tre försegel + bram och märs. Vid 13- tiden brukade lunch serveras på däck (om vädret tillät).

Lögstör

Vid 15- tiden passerade vi Aggersund bro och lade kl 16 till i Lögstör som var utgångspunkt för själva kappseglingen. Vi hade nu avverkat ca 145 M från Fiskebäckskil räknat. Det var fortfarande mycket varmt och vi var några som passade på att bada vid en närbelägen badstrand. Där var mycket långgrund och långt ut gick man bara till midjan i vatten.

Bilden ger en översikt av de olika seglingsetapperna.

Vi monterade ett kapell över salongstaket och på kvällen var det tre gitarrister som underhöll. På morgonen 9 sept. var det regn och vind SV 7 m/s. Denna dag var det liggedag i Lögstör. Vi besökte en loppis samt det fina Limfjordsmuséet. Kuttern Eureka samt skonerten Mathilda af Mollösund lade till på utsidan. På kvällen besökte jag den märkliga kanalen Fredrik VII:s kanal som byggdes 1856-61. Kanalen som var 4,4 km lång byggdes för att kringgå det besvärliga grundområdet väster om staden. Fartygen drogs genom kanalen med hjälp av en häst vilket praktiskt visades denna kväll. Kanalen var i bruk till runt 1900 då en annan kanal hade grävts genom sandbankarna. På kvällen var det middag i ett stort tält invid kajen.

Kappseglingens första etapp Løgstør – Thisted, 23 M

På tisdag morgon var det skepparmöte. Det var osäkert om det skulle bli kappsegling eftersom vinden var ogynnsam. Vi lämnade kaj kl 09 och deltagande fartyg gick i parad västerut genom den smala rännan. Vid 10- tiden sattes flera segel och vi gjorde upp till sju knop. Det var kraftiga vindbyar upp till 14 m/s. Jag såg inget annat fartyg som hade råsegel uppe. 3-mast skutan Loa hade inga segel uppe. Det blev ingen egentlig kappsegling denna etapp.

Råsegel skall sättas ombord Loa, 13 sept. / Kjell J

Kl 1330 förtöjde vi utsidan Marilyn Anne i Thisted skyddade hamn. I hamnen låg den svartmålade 3-mast skutan Skonnerten Jylland. Hon byggdes i Karlstad 1951 som 3-mast skonaren Finn av Malmö och kan vara sista fartyget typ lastdragande motorseglare som byggts i Sverige.

Etappen Thisted- Struer , 35 M

Detta var seglingens längsta etapp. På morgonen 11 sept var det sol och vindstilla i hamnen. Kl 07 serverades frukost på däck. Kl 08 lämnade alla deltagande fartyg hamnen. Efter någon timma passerades en bro och starten skulle ske efter bron kl 11.

Startfältet utanför Nykøbing 13 sept./ Kjell J

Vi fick en bra start och låg strax efter Lilla Dan. Emellanåt kom kraftiga vindbyar upp till 20 m/s samt regnbyar. Skutan gjorde upp till åtta knop. Vi låg bra till i början men förlorade tid på tröga stagvändningar. Stora jagaren (från Britta) skörades och måste ersättas av en mindre. Under seglingen gavs många möjligheter att närmare studera olika fartygs egenskaper under olika vindförhållanden.

Kl 1530 gick vi i mål som en av de sista i vår klass. Kl 17 lade vi till i Struer hamn. Det var nu fint väder och rätt många åskådare på kajerna. Struer var seglingens sydligaste hamn.

Etappen Struer – Nykøbing/Mors, 21 M

Vind SV ca 5 m/s, korta regnbyar men solen tittade fram ibland. Från kaj kl 09. Start vid Venö hamn. Fick rätt bra start. Satte så småningom alla segel, även bredfock och röda apan (mellanstagssegel). Gick senare förbi Lilla Dan, Boy Leslie och Loa. Jämn kamp med skonaren Mira.

Mållinjen var innan Sillesundsbron. Loa och Boy Leslie gick om oss strax före mållinjen. Bonavista som hela tiden legat före oss gick tidigt i mål. Hon hade bredfock men inga råtoppssegel. Vi gick dock i mål ca 5 min innan Lilla Dan som har samma rigging som Kvartsita.

I fint väder gick vi in till hamnen i Nykøbing. Middag svinkotletter och kokt potatis intogs i det sedvanliga tältet på kajen. En lugn kväll.

Etappen Nykøbing – Fur , 15 M

Molnigt, stillt i hamnen. Gick ut kl 09 och starten gick kl 10. Vinden ökade. Många fartyg låg före oss i starten. Satte alla segel utom röda apan. God gång – upp till åtta knop. Måste senare stagvända ett par gånger. Skutan ville stanna upp i vindögat vilket var besvärligt och tog tid. Boy Leslie gick på en sandbank vid Ferker Odde. Det hela såg lite märkligt ut. Ute på sandreveln stod mycket folk och iakttog skådespelet. Kuttern blev stående och måste ha hjälp av en följebåt för att komma loss.

Kuttern Boy Leslie har gått på en sandbank, 13 sept./Kjell J

Många fartyg i mål före oss. Lade till utsidan Marilyn Anne i Fur kl 13. Marilyn Anne deltog ej i kappsegling denna etapp.

Det var en fin eftermiddag och det blev musik på däck. Vår skeppare Wiggo spelade gitarr och Janne spelade gitarr + munspel samt dragspel. Våra vattentankar på totalt ca 2½ m3 fylldes.

Det hade nu blivit omslag i vädret, kall och blåsig kväll.

Joshua, Kim och Nina i morgonsol, 16 sept. / Kjell J

Etappen Fur – Skive, 19 M. Sista etappen 14 sept

Start kl 10. Fin segelvind för vår skuta och vi fick en bra start. Höll emellanåt jämna steg med Lilla Dan, Bonavista, Eureka, Skreien samt en 3- mastsruta. Alla segel uppe. På läns tar råseglen ofta vinden från förseglen som då hänger slaka. Skreien hade god gång och gick i mål ca fem min före oss.

Galeasen Grønne Erna sågs vid ett tillfälle stå still på en sandbank. Hon lyckades själv segla sig loss. En teknik tycks vara att med seglens hjälp kränga ner fartyget, ta motorn till hjälp och försöka styra ut från det grunda. Denna teknik är väl knappast gångbar längs Bohuskusten.

Bonavista gick i mål kl ca 1200, 15 min före oss. Lilla Dan och Loa kom ca 5- 10 min efter oss. Detta var nog för vår del den bästa etappen.

Lade till i Skive hamn 15. Mycket folk på kajerna i det fina vädret. Galeasen Ester Jensen lade till på utsidan.

På kvällen var det prisutdelning i middagstältet på kajen. Danska språket var svårt att förstå. Vi fick inget pris men vår besättning tyckte vi gjort bra ifrån oss. Det var ofta små marginaler mellan jämförbara skutor.

Det blev en kylig kväll och Janne hade musikunderhållning i den uppvärmda salongen.

Hemfärd 15 – 16 sept. Nattsegling

Vi hade nu avslutat själva kappseglingmomentet. Hemfärden startade kl 0530 då vi lämnade Skive. Det lutade åt en direktsegling till Sverige. Det var kyligt och sydlig vind ca 5 m/s. Frukost på däck kl 08. Vid 14- tiden passerade vi de två broarna i Aalborg. Enbart motorgång i början. Kl 1630 passerade vi Hals och förberedde översegling av Kattegatt/Skagerack.

Det blev uppdelning i tre vakter med två-timmarspass. Kl 17 började vi sätta segel och en halvtimme senare var i stort sett alla segel uppe, dock ingen bredflock. Det var slör och vi gjorde 3½ knop. Självt hade jag vakten 22–24. Mellan Laesö och Fredrikshamn- Skagen var det många ljus att hålla reda på. Inte alltid lätt att tolka ljusen. Huvudsaklig kurs 115 grader mot Måseskär. Under natten ökade vinden och med lätt motor + segel gjorde vi upp till 8½ knop. Från kl 03 blev det enbart segel för framdriften. Jag hade ny vakt 04- 06. Det blev ett kyligt pass. I början av passet siktades Måseskärs fyr förut.

Kojade genast efter passet och när jag gick upp på däck kl 0830 var vi under gång för enbart segel vid Islandsberg – mina välkända hemtrakter. Det var återigen sol och varmt. De som hade sista passet hade upplevt en mycket fin soluppgång vid Måseskär. Vid 0930- tiden var alla segel beslagna och för motor gick vi till hemmabryggan i Fiskebäckskil. Vid Östersidan sköt vi återkomstsalut. Sista etappen från Skive var 158 M lång enl. loggen. Totalt hade vi avverkat c 426 M under seglingen.

Vaktschema för nattseglingen till Sverige, 15- 16 sept. / Kjell J

Seglen beslås efter nattseglingen, 16 sept. / Kjell J

Besättningen samlad efter avslutad segling, 16 sept. / Kjell J

Båten storstädades över och under däck.

Skepparen höll tacktal och tyckte vi gjort en bra segling även om vi inte erhållit något pris. Allt hade fungerat bra både vad gällde besättning och skuta.

Skaftö i sept. 2024 /Kjell Jakobsson/

Mussel- och ostronskal från Limfjorden / Kjell J